

PROMĚNY VEŘEJNÉ PODPORY KULTURY V OBCÍCH V SOUVISLOSTI S PANDEMIÍ COVID-19 NA ÚZEMÍ STŘEDOČESKÉHO A ZLÍNSKÉHO KRAJE

CHANGES IN PUBLIC SUPPORT FOR CULTURE IN MUNICIPALITIES IN THE CONTEXT OF THE COVID-19 PANDEMIC IN THE CENTRAL BOHEMIA AND ZLÍN REGIONS

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D., Ing Lenka Smékalová, Ph.D.

Fakulta managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně
Mostní 5139, 760 05 Zlín, Česká republika
e-mail: bednar@utb.cz, smekalova@utb.cz

Klíčová slova:

COVID-19, kultura, Středočeský kraj, veřejné výdaje, Zlínský kraj

Keywords:

COVID-19, culture, Central Bohemian Region, public expenditures, Zlín Region

Abstrakt:

Vzhledem k decentralizaci odpovědnosti za kulturu na úroveň samospráv, municipality nesou zásadní odpovědnost za její rozvoj na svém území. V této souvislosti v Česku schází analýza veřejných údatů za kulturu na této úrovni v časoprostorových souvislostech. Doposud je prezentována agregovaná úroveň za SO ORP či kraje, a to v jednotlivých letech a z metodologického hlediska výhradně ve vztahu k průměru. Dále do vývoje kulturního dění, nejen v Česku, zásadním způsobem vstoupila pandemie COVID-19. Proto se studie záměrně zaměřuje na srovnání veřejných výdajů na kulturu obcí na území Středočeského a Zlínského kraje v letech 2018-2023, kde je sledován vliv rozdílné struktury velikostních skupin obcí podle počtu obyvatel a přítomnost uznaných etnografických oblastí. S využitím jednotné cenové hladiny jsou prostřednictvím popisné statistiky a kvantilové regrese porovnány střední hodnoty a kvantily veřejných výdajů na kulturu v obcích v tomto období. Výsledky ukazují, že Zlínský kraj dlouhodobě vykazuje vyšší hladiny výdajů než Středočeský kraj, a to i po kontrole na velikost obce. Zatímco pandemie COVID-19 přinesla pokles výše výdajů, vývoj po roce 2021 naznačuje rozdílné trajektorie obou krajů. Příspěvek taktéž poukazuje na potřebu osvěty či zvýšeného zájmu krajských samospráv o obce, které dlouhodobě nevykazují žádné veřejné výdaje na kulturu.

Abstract:

Since responsibilities for cultural policy have been decentralised to local self-governments, municipalities play a vital role in promoting culture within their areas. In this context, analyses of public cultural expenditure at this very local level, considering both spatial and temporal factors, remain largely absent in the Czech Republic. To date, research has generally been conducted at broader levels (municipalities with expanded powers or entire regions), focusing on specific years and mainly on average values. Furthermore, the development of cultural expenditure, both domestically within the Czech Republic and internationally, has been notably influenced by the COVID-19 pandemic. This study compares explicitly cultural municipal expenses in the Central Bohemian and Zlín Regions from 2018 to 2023. It examines how differences in municipal size structures (based on population) and the presence of recognised

ethnographic regions affect spending. Using constant prices, the analysis employs descriptive statistics and quantile regression to compare the medians and quartiles of per capita municipal cultural expenditure during this period. The findings show that municipalities in the Zlín Region consistently report higher expenditure levels than those in the Central Bohemian Region, even after adjusting for population size. While the COVID-19 pandemic caused a temporary decline in expenditure, post-2021 developments suggest diverging trajectories for both regions. The study also highlights the importance of raising awareness and increasing attention from regional governments towards municipalities that have not demonstrated long-term public cultural expenditure.

Úvod

Veřejná podpora kultury plní zásadní roli při realizaci nekomerčních kulturních aktivit. Na místní úrovni je klíčová podpora obcí, které financují své příspěvkové organizace i kulturní aktivity spolků. V kontextu Česka se v prvním případě jedná o podporu scénického umění, například divadel, hudby v případě filharmonií, paměťových institucí – muzeí, veřejných knihoven či obecních kulturních organizací, a zařízení kulturní infrastruktury, například kulturních domů, a v neposlední řadě o pořádání vlastních kulturních akcí a péči o památkově chráněné objekty. Nutno též zdůraznit, že zejména v případě divadel, filharmonií a paměťových institucí jde o instituce, jejichž dopad činnosti přesahuje území příslušné obce, a které mohou svými aktivitami přinášet i pozitivní dopady na rozpočty obcí. V druhém případě se jedná o aktivity spolků v různých kulturních odvětvích, prezentujících jak kulturu současnou, tak tradiční. V obou případech veřejná podpora kultury na místní úrovni podporuje kvalitu života v obcích a identitu místa, zejména při zachování kulturního dědictví, a to hmotného i nehmotného.

Význam financování kultury ze strany samospráv (kraje a obce) v Česku dokládá i její 70-80% podíl na celkových výdajích veřejné správy na tuto oblast veřejného zájmu (Ministerstvo kultury ČR, s.d.). Právě vzhledem k tomuto podílu je žádoucí systémově sledovat změny těchto výdajů na úrovni samospráv, které svými rozhodnutími ovlivňují kulturní dění na místní a regionální úrovni. Tato rozhodnutí jsou ovlivněna externími ekonomickými (inflace, výše příjmů samospráv v návaznosti na ekonomickou výkonnost státu), legislativními (kompetence samospráv, rozpočtové určení daní) a nově také zdravotními faktory (pandemie COVID-19 a s ní související restriktivní opatření). Na druhé straně k nim přistupují interní faktory odvíjející se od priorit politické reprezentace samospráv, místních tradic a potřeb péče a zachování hmotného kulturního dědictví. Výsledkem vlivu těchto faktorů je pak výše podpory pro místní či regionální kulturu.

Z výše uvedených východisek pak vyplývá i hlavní cíl příspěvku, kterým je představit a analyzovat trendy a změny výdajů obcí na obyvatele ve stálých cenách roku 2015 v obcích Středočeského a Zlínského kraje v porovnání předpandemického, pandemického a postpandemického období, tedy v letech 2018-2023 za užití popisné a inferenční statistiky. Studie tak předkládá důležitý vhled do srovnání chování municipalit z pohledu veřejné podpory kultury v souvislosti se zcela novou externí disrupcí přirozeného vývoje, kterou představovala pandemie COVID-19, která negativně ovlivnila živou kulturu a návštěvu paměťových institucí. Výsledky studie poskytnou první pohled na změny a jejich modelování na různých úrovních výdajů (průměr, dolní kvartil, medián a horní kvartil) na kulturu obcí v krajském srovnání ve vztahu k velikosti obcí a jejich příslušnosti k uznávané etnografické oblasti. Předložený výzkum tímto rozšiřuje poznání navázáním na dosavadní prezentaci veřejných výdajů na

kulturu v čase za jednotlivé roky na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP), viz Národní síť zdravých měst ČR [s.d.], kde však časová řada končí rokem 2019, tedy v předpandemickém období.

Príspevek, v záměrném výběru těchto krajů pro případovou studii dokumentace vývoje a rozdílů ve veřejných výdajích na kulturu v obcích na území regionů, přihlíží k rozdílnosti jejich sídelních a kulturních předpokladů pro podporu kultury z municipálních rozpočtů následujícím způsobem. Sídelní faktor tvoří struktura populační velikosti obcí, kdy sídla s nižším počtem obyvatel než 200 tvoří 15 % všech sídel Středočeského kraje, zatímco v případě sídel Zlínského kraje je tento podíl 6 % (ČSÚ, 2023 a 2025). Při započtení obcí s počtem obyvatel nižším než 500 je tento podíl dokonce 41 % v případě Středočeského kraje, oproti tomu ve Zlínském kraji pouze 33 % (ČSÚ, 2023 a 2025). Kulturní faktor je spjat s příslušností obcí k uznané etnografické oblasti. Zde, podle Broučka a Jeřábka (2007), existuje dichotomie, kdy na území Středočeského kraje není přítomna žádná uznaná etnografická oblast, zatímco území Zlínského kraje, až na oblasti Záhoří a Luhačovického zálesí, je jimi plně pokryto. Z výše uvedeného lze odvodit dvě výzkumné hypotézy. První výzkumná hypotéza předpokládá, že střední hodnoty a dolní a horní kvartil veřejných výdajů obcí na kulturu budou ve Zlínském kraji vyšší vzhledem k nižšímu podílu obcí s počtem obyvatel nižším než 500, a zároveň z důvodu příslušnosti většiny obcí do etnograficky uznané oblasti. Druhá hypotéza stanovuje, že Středočeský kraj díky vyššímu podílu obcí s populační velikostí pod 500 obyvatel vykazuje vyšší podíl obcí bez výdajů na kulturu. Tyto hypotézy vycházejí ze dvou předpokladů. Prvním je úspora z rozsahu, kdy populačně větší obce mají vyšší počet spotřebitelů kulturních statků i aktérů kultury, získávají vyšší daňové příjmy, což jim umožňuje vyšší výdaje, a jsou schopny provozovat i kulturní infrastrukturu (Kopaňska, 2017; Getzner, 2022). Druhým je předpoklad, na základě teorie objektivizovaného stavu kulturního kapitálu viz Bourdieu (1986), reprezentovaného kulturní produkcí, a teorie nehmotného kulturního kapitálu v podobně kulturních hodnot ztělesněných tradicemi (Thorsby, 1999), že obce příslušející do etnograficky uznané oblasti disponují vyšším zakořeněným kulturním kapitálem díky udržovaným kulturním tradicím, což je vede k vyšším výdajům na kulturu.

Pro účely této studie jsou výdaje na kulturu i kultura samotná pojímána v rozsahu vymezení daném Pododdílem 331 – Kultura a Pododdílem 332 - Ochrana památek a péče o kulturní dědictví a národní a historické povědomí dle vyhlášky č. 412/2021 Sb., vyhláška o rozpočtové skladbě (Česko, 2021).

Príspevek je strukturován následovně. Nejprve představí teoretická východiska financování kulturních aktivit, kde se zaměří na podporu kultury z veřejných zdrojů a odůvodní i nutnost realizovat výzkum v oblasti podpory municipalit, a to z důvodu jejich rozhodujícího významu pro kulturní dění v obcích. Dále teoretický rámec rozvede dopady opatření proti pandemii COVID-19 na živou kulturu, spojenou se značným omezením jejich aktivit. Následně budou představeny zdroje dat za výdaje na kulturu, odstranění vlivu inflace a populační velikosti obcí. Dále metody popisné statistiky pro srovnání výdajů mezi kraji a metody dvoukrokového modelu pro modelování pravděpodobnosti, že obec vykazuje nenulové výdaje (logistická regrese), a následně pro modelování výše těchto výdajů mezi obcemi s nenulovými hodnotami (kvantilová regrese pro dolní kvartil, medián a horní kvartil), při zohlednění vlivu krajů, počtu obyvatel a jejich interakce, a jednotlivých let v období 2018–2023. Analýza nejprve představí srovnání středních hodnot výdajů obcí za oba kraje ve vymezeném období, pak podíly obcí podle velikostních skupin bez výdajů na kulturu za sledované období, a nakonec vztah výdajů na kulturu centrovanou na typickou obec, reprezentovanou mediánem počtu obyvatel za sledované období, a výše uvedenými vysvětlujícími proměnnými.

Teoretická východiska

Financování kulturních aktivit obcí, decentralizace a význam veřejných výdajů

Kultura představuje z ekonomického hlediska smíšený luxusní statek (Kopańska, 2017), který je přínosem pro moderní státy a ty se snaží odvětví kultury podporovat pro jeho společenskou hodnotu (Wheatley a Bickerton, 2024).

Financování kultury je v mnoha evropských zemích značně decentralizováno, stejně jako například ve Spojených státech amerických (Harsell, 2013). Tomu napovídá také fakt, že výdaje centrálních vlád na oblast kultury jsou v zemích OECD menší než výdaje místních vlád (OECD, 2022). Kopańska (2017) odhaduje, že v sousedním Polsku je zdrojem až 70 % výdajů na kulturu místní samospráva. Přes nesporný význam kultury a kulturních odvětví nejen společenský, ale také jako hybatele regionálních ekonomik (Kostakis a Lolos, 2024), jsou výdaje na kulturu zranitelnou složkou veřejných rozpočtů, citlivou na současnou ekonomickou situaci (Srakar et al., 2017). Jako takové jsou tyto výdaje často předmětem krácení (Harsell, 2013; Rex a Campbell, 2022), protože jsou vnímány jako méně důležité než jiné služby a aktivity financované veřejným sektorem a často postrádají okamžitě vyčíslitelný ekonomický dopad.

Formy financování kultury zahrnují více než příspěvky veřejných rozpočtů, které mohou být v závislosti na fázi ekonomického cyklu nestabilní. Mimo veřejné financování, které je dlouhodobě zásadním zdrojem finančních prostředků (Bukvić et al., 2018), spoléhá kulturní sektor podle Klamer et al. (2010) také na tržní financování prostřednictvím vlastních zisků z prodeje zboží a služeb. Třetím zdrojem financování, který Klamer et al. (2010) identifikují, je donátorství ve všech možných formách sponzorství, filantropie (Vojtíšková a Lorencová, 2014), ale s vývojem ekonomik a technologií lze zde také zařadit financování kulturních aktivit prostřednictvím decentralizovaného soukromého crowdfundingu (Evropská komise, 2017). Zcela tržní financování kulturních aktivit prostřednictvím vlastních výdělků nebo půjček je obvykle omezeno (Kędzierska-Szczepaniak, 2021), soukromí investoři se angažují zejména tam, kde předpokládají realizaci zisku (OECD, 2022).

Řada organizací v oblasti kultury je ovšem institucionálně napojena na veřejný sektor, který vystupuje v roli zakladatele nebo zřizovatele. Přestože je v jejich případě model financování výrazně orientovaný na dotace zřizovatele (Gałecka a Smolny, 2017), také tyto organizace mohou využít další zdroje financování a rozšířit tak škálu dostupných zdrojů pro svou další existenci a rozvoj. Diverzifikace zdrojů financování je pro organizace v oblasti kultury zásadní (Ashton, 2023) a její význam stoupá pro ty organizace, které podobný vztah k veřejné správě nemají, a jejich financování z veřejných zdrojů je tedy méně jisté. Pro všechny aktéry je veřejná správa významná nejen z hlediska financování, ale také jako původce a ručitel za kvalitní právní a tržní prostředí (Henningsen a Røyseng, 2024).

Financování oblasti kultury v České republice je stejně jako v jiných zemích založeno na příspěvcích z veřejných zdrojů, ze zdrojů tržních i ostatních, přičemž veřejné rozpočty v něm hrají klíčovou roli (Petrová, 2019; Scholleová, 2012) a zajišťování kulturních aktivit je stále částečně doménou organizací, které jsou zřizovány veřejnou správou, přestože po roce 1990 jim v této oblasti začaly konkurovat jak neziskové, tak ziskové organizace (Vojtíšková a Lorencová, 2015), které ovšem stejně tak získávají značnou část prostředků na financování aktivit z veřejných rozpočtů (Mansfeldová a Perlín, 2022).

S ohledem na významnou roli české veřejné správy a veřejných rozpočtů jako zdrojů financování kulturních aktivit na různých úrovních správy, se tato podpora v České republice odráží také v rozpočtové skladbě, v níž je možno identifikovat výdaje jednotlivých složek státní správy a samosprávy související s kulturou, a to především v paragrafu 331 odvětvového členění výdajů veřejných rozpočtů. Je ovšem třeba poznamenat, že tento paragraf nezahrnuje veškeré výdaje spojené s podporou kulturních aktivit. Jak uvádí například Raabová a kolektiv v analýze výdajů města Brna, nejsou v něm zahrnuty „mzdové náklady Odboru kultury či jiných pracovníků zajišťujících správu kultury“ (Raabová et al., 2017, str. 5).

Dopad pandemie COVID-19 na kulturu

Zásadní událostí, která ovlivnila také kulturní aktivity, byla pandemie nemoci COVID-19. S ní spojená omezení zásadním způsobem omezila možnost realizace kulturních aktivit (Blaabæk a Jæger, 2024) a znovu poukázala na zranitelnost odvětví (Ermida a Pratas-Cruzeiro, 2024). Přestože část aktivit kulturního odvětví se transformovala do digitálního prostředí (Cunha Barros, 2022) a ty, které v něm již fungovaly, zaznamenaly i růst (Gotthardt et al., 2023), vyžádala si pandemie stejně jako v mnoha jiných odvětvích podporu z veřejných zdrojů. Ta se realizovala ve formě grantů pro organizace i jednotlivce, náhrad ztrát, půjček a záruk za půjčky, daňových zvýhodnění, ale i zásahů, které se neomezovaly na kulturní sektor, jako podpora v nezaměstnanosti, dotační schémata pro zachování pracovních míst, odložené splátky apod. (OECD, 2020)

V České republice zasáhla pandemie nejvíce návštěvnost kulturních domů a divadel, které zaznamenaly v roce 2020 poklesy návštěvnosti převyšující 60 % (Novák, 2023). Především scénická umění zaznamenala v této době velké ztráty ve výběru vstupného, přes jeho navyšování téměř v celém kulturním sektoru (Novák, 2023). Z hlediska finančního byla pandemie nejméně problematická pro organizace napojené na rozpočty svých zřizovatelů (Mansfeldová a Perlín, 2022) a těch subjektů, které již byly již v předchozím období zapojeny do dotačních systémů (Betzler et al., 2021), zatímco ostatní typy aktérů kulturního odvětví musely pracovat na diverzifikaci zdrojů svého financování. Také v místních podmínkách byly zřejmé rozdíly mezi různými částmi kulturních odvětví. Ty, které se dlouhodobě realizovaly v online prostředí, jen v prvním roce pandemie (2020), své příjmy navyšovaly (Novák, 2021). Zasaženy byly také obecní rozpočty, které jsou významným zdrojem výdajů do oblasti kultury. Již v prvních měsících pandemie bylo zřejmé, že lze očekávat propad daňových i jiných příjmů obcí (Nemec a Špaček, 2020), což se v roce 2020 také stalo, a to zejména v důsledku poklesu daní z příjmu právnických a fyzických osob (Olejniczak a Mačí, 2021).

Data a metody

Východiskem pro volbu designu výzkumu jsou teoretické předpoklady kulturní ekonomiky podle Thorsbyho (1999), že současný i zděděný kulturní kapitál musí být v čase udržován prostřednictvím investic, v kontextu této studie omezené na veřejné výdaje na kulturu. Tímto se design výzkumu obrací k popisu a ekonometrickému modelování těchto investic do kulturního kapitálu obcí s určením významnosti jejich determinantů. Výše uvedené pak vede k pozitivistickému kvantitativnímu přístupu k výzkumu zvoleného tématu, které je součástí kulturního mapování obcí. Tomu pak musí odpovídat jak typ užitých dat ze sekundárních zdrojů, tak užití kvantitativních metod výzkumu za užití popisné a inferenční statistiky.

Za datovou základnu o výdajích obcí na kulturu byly zvoleny údaje z Informačního portálu Monitor Ministerstva financí ČR. Do analýzy byly zahrnut pododdíl 331 a část pododdílu 332 (paragrafy 3322 - Zachování a obnova kulturních památek, 3326 - Pořízení, zachování a obnova

hodnot místního kulturního, národního a historického povědomí, 3329 - Ostatní záležitosti ochrany památek a péče o kulturní dědictví) podle odvětvového třídění výdajů veřejných rozpočtů v souladu s vyhláškou č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě (Česko, 2021). Výběr paragrafů z pododdílu 332 byl proveden na základě expertního doporučení vedoucích odborů kultury a památkové péče krajských úřadů Středočeského a Zlínského kraje v roce 2024.

Pro hodnocení souvislosti výdajů v předpandemickém, pandemickém a postpandemickém období bylo zvoleno období let 2018-2023. Předpandemické období bylo vymezeno jako období let 2018 a 2019, pandemické v letech 2020 až 2021 a postpandemické období za roky 2022-2023. Každé zvolené období tak bylo vymezeno dvěma po sobě jdoucími lety. Tento postup byl užit k zamezení vlivu případných odchýlených hodnot výdajů jednoho roku. Taktéž zohlednil zavedení vládních opatření proti šíření COVID-19 v březnu 2020 (MZV, 2020), vedoucích k omezení kulturních akcí a jejich úplnému zrušení v březnu a květnu 2022. Tudíž jsou roky 2020 a 2021 chápány jako pandemické období. Vzal do úvahy i dostupnost datové základny po ukončení protipandemických opatření ovlivňujících pořádání kulturních akcí v březnu (Česko, 2022c) a květnu 2022 (Česko, 2022a), kdy posledně dostupné údaje byly v době zpracování studie k dispozici za rok 2023. Navíc lze usuzovat, že volení zástupci obcí mohli v souvislosti s ukončením protipandemických opatření změnit výši výdajů na kulturu, především kulturní akce, v průběhu roku 2022, a tím reagovat na nastalý stav. Z výše uvedeného důvodu tak bylo definováno postpandemické období jako období let 2022-2023.

Úprava datové základny pro vlastní analýzu dat probíhala ve dvou krocích. První krok byl realizován za účelem odstranění inflační složky výdajů ve zvolených letech. Data byla přepočtena v cenách roku 2015 dle úhrnného indexu spotřebitelských cen podle klasifikace ECOICOP (ČSÚ, 2025). Druhý krok spočíval v přepočtení výdajů obcí na kulturu na jednoho obyvatele. Počet obyvatel obcí byl stanoven jako střední stav obyvatel v letech 2017 až 2021, tedy průměr počtu obyvatel za jednotlivé roky v předmětném období, vždy k 31. prosinci příslušného roku. Zvolený postup respektoval skutečnost, že populační velikost obce ovlivňuje rozpočtové určení daní a příjem obce již před schválením rozpočtu zastupitelstvem obce na příslušný rok. Tedy, výdaje na kulturu jsou opožděny za počtem obyvatel obce. Tímto, rovněž, bylo zamezeno vlivu odchýlených hodnot počtu obyvatel obcí v roce 2022 v souvislosti s účinností zákona č. 65/2022 Sb. (Česko, 2022b), související s udělováním dočasné ochrany cizincům, vedoucí k významnému zvýšení kladného migračního salda se zahraničím na území ČR.

Analýza takto upravených dat, za účelem naplnění cílů a potvrzení i vyvrácení výzkumných hypotéz článku, probíhala ve třech etapách. První etapa představovala užití lineárních grafů pro znázornění středních hodnot výdajů (aritmetický průměr a medián) za obce na území vybraných krajů za každý jednotlivý rok ve zvoleném časovém období. Předností této analýzy je ukázání rozdílu prostřední hodnoty obcí (medián), robustní vůči odchýleným hodnotám a aritmetickému průměru, který naopak v důsledku pravostranné šikmosti dat poskytuje vychýlené výsledky. To značí, že několik málo obcí vykazuje extrémně vysoké výdaje na obyvatele. Druhá etapa vedla k posouzení rozdílu podílů obcí bez výdajů na kulturu v celém sledovaném období ve vybraných krajích podle jejich populační velikosti obcí, vymezených ČSÚ (2023). Do skupiny obcí bez výdajů na kulturu byly zařazeny obce s nulovými hodnotami výdajů (pravé nuly) a obce, u nichž schází údaj. U těchto obcí pak není možné rozlišit, zdali se jedná o pravou nulovou hodnotu nebo latentní hodnotu, tedy hodnotu, která byla vykázána v jiné položce rozpočtové skladby, což podporuje diskusi ohledně správného výkaznictví výdajů, viz Fiorillo et al. (2025).

Třetí etapa představovala ověření výzkumných hypotéz a výsledků analýzy z prvních dvou etap prostřednictvím inferenční statistiky. Tato u výsledků první etapy snižuje míru subjektivního posouzení rozdílů mezi kraji a předpandemického období od pandemického a postpandemického po jednotlivých letech. U druhé etapy pak statisticky významně hodnotí vliv populační velikosti obcí a též její interakční efekt s kraji. Z pohledu teoretických východisek uvedených v Bourdieu (1986), Getzner (2022), Kopańska (2017) a Thorsby (1999) byly nastaveny specifické výzkumné hypotézy (SH) pro regresní modelování formulovány následovně:

- SH1: Pravděpodobnost, že obec vydává na kulturu, je vyšší ve Zlínském kraji než ve Středočeském.
- SH2: Výše výdajů na kulturu (na obyvatele) je ve Zlínském kraji vyšší než ve Středočeském, a to i po zohlednění velikosti obce.
- SH3: V letech 2020–2021 došlo k poklesu pravděpodobnosti i výše výdajů na kulturu v důsledku pandemie COVID-19.
- SH4: Větší obce mají vyšší pravděpodobnost i vyšší výdaje než malé obce (při přepočtu na obyvatele).
- SH5: Rozdíl mezi kraji se zmenšuje u obcí s vyššími výdaji (horní kvartil rozdělení výdajů).

Toto ekonometrické modelování veřejných výdajů na kulturu vyžadovalo, vzhledem k množství nulových či neexistujících výdajů na kulturu, užití dvoukrokového modelování (Frees, 2013). Jeho aplikace v prvním kroku spočívala v modelování šance, zda obec vydá nenulový výdaj na kulturu. V druhém kroku byly u obcí s nenulovými výdaji analyzovány rozdíly ve výši výdajů v různých kvantilech rozdělení ($\tau = 0,25$ – dolní kvartil; $0,50$ – medián; a $0,75$ – horní kvartil), což umožňuje odlišit faktory působící na obce s nízkými, středními a vysokými výdaji na kulturu oproti výdajům průměrným, užitým v předchozích studiích, viz Kopańska (2017) a Getzner (2022). Zároveň aplikace kvantilů snižuje zkreslení výsledků analýzy z důvodu pravostranné šikmosti dat výdajů oproti užití průměru. V případě této studie dvoukrokové ekonometrické modelování tedy kombinovalo užití logistické regrese v prvním kroku a kvantilové regrese ve druhém kroku, což je adaptací postupu užitého v Heras et al. (2018). Tudiž, samotné použití kvantilové regrese by vedlo, vzhledem k množství obcí bez výdajů na kulturu, ke zkresleným výsledkům.

Za účelem modelování rozdílů ve výdajích v jednotlivých letech mezi předpandemickým obdobím, pandemickým obdobím a postpandemickým obdobím bylo na základě Stukel et al. (2001) přistoupeno k rozšíření výše představeného modelu pro průřezová data na model vhodný pro časové řady. To bylo provedeno prostřednictvím spojeného dvoukrokového modelování (pooled two-part model), přičemž výchozí hodnota výdajů (konstanta modelu), k níž jsou modely vztaženy, představuje rok 2018. Toto modelování bylo uskutečněno nejprve pomocí spojené logistické regrese a posléze spojené kvantilové regrese, kdy v obou případech jsou údaje za období let 2018–2023 analyzovány společně. Tento přístup je v souladu s Baltagi et al. (2008), pro případ, že počet jednotek (obce) je vyšší než počet časových řezů (let ve sledovaném období), kdy se v našem případě jednalo o šestiletou časovou řadu s 1451 obcemi. Navíc výsledky druhé etapy ukázaly ve sledovaném období stabilitu vyšších výdajů na kulturu u obcí ve Zlínském kraji. Stabilita počtu obyvatel pak byla u obou krajů dosažena prostřednictvím použití hodnot jejich středního stavu. Proto by použití panelové regrese, a tedy vnímání datové sady jako panelových dat, vedlo ke zkresleným výsledkům.

Pro odhad intervalů spolehlivosti modelů byl zvolen postup stratifikovaného bootstrappingu na 95% hladině spolehlivosti. Důvodem bylo, že v regresních modelech byly použity

nerovnoměrně rozdělené skupiny (straty) počtů obcí v jednotlivých krajích (1144 u Středočeského kraje a 307 u Zlínského kraje), a při modelování pomocí spojené kvantilové regrese i různý počet obcí s nenulovými hodnotami výdajů v jednotlivých letech. Tento postup tak odpovídal doporučení pro aplikaci bootstrappingu při regresním modelování s mnoha výběry bez předpokladu typu rozdělení jejich hodnot, viz Hasni et al. (2019).

Při konstrukci spojeného dvoukrokového modelování bylo nezbytné provést logaritmickou transformaci vysvětlující proměnné počet obyvatel obce. Důvodem byla vysoká pravostranná šikmost jejího rozdělení. Transformace proběhla pomocí přirozeného logaritmu. K zajištění smysluplné interpretace konstanty modelů v obou krocích bylo provedeno centrování logaritmu počtu obyvatel obce na mediánovou hodnotu. To znamená, že tato proměnná byla upravena tak, aby nulová hodnota odpovídala „typické obci“, tedy obci s mediánovým počtem obyvatel. V opačném případě by došlo k nereálné interpretaci výsledků modelování vzhledem k výchozí situaci pro obec s nulovým počtem obyvatel. V důsledku toho jsou konstanty modelů v obou krocích vztaženy k „typické obci“ ve Zlínském kraji v roce 2018. Ve druhém kroku (spojená kvantilová regrese) byla u obcí s nenulovými hodnotami výdajů, které vstupovaly do tohoto modelu, uplatněna transformace pomocí přirozeného logaritmu s přičtením hodnoty jedna i u závislé proměnné výdaje obcí na kulturu na jednoho obyvatele. Přičtení hodnoty jedna umožnilo aplikovat logaritmickou transformaci i na obce s výdaji na obyvatele i ve výši 1 Kč. Tím bylo zajištěno, že žádná kladná hodnota výdajů nebyla při transformaci vyloučena. Obě provedené transformace pak vedly ke stabilizaci hodnot rozptylu proměnných a k robustnějším výsledkům regresních modelů v obou krocích. Logaritmická transformace následně umožňuje interpretovat výsledky modelů nikoli v absolutních hodnotách výdajů v Kč, ale v relativních změnách. Odhady efektů tedy vyjadřují multiplikační efekty.

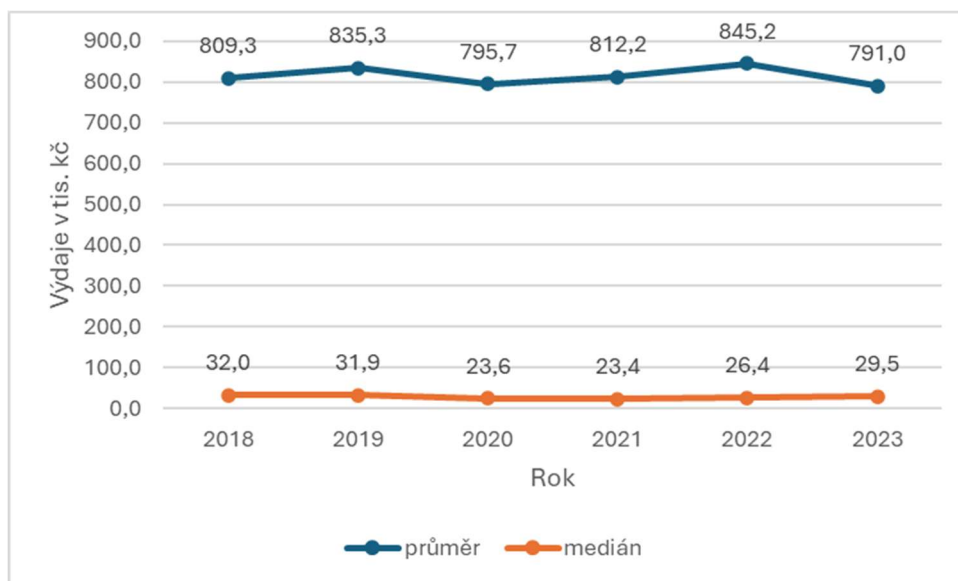
Výsledky analýzy

Za užití představených tří etap k analýze získaných sekundárních dat jsou představeny jejich výsledky, které nejprve pomocí grafické vizualizace středních hodnot v letech 2018-2023 výdajů ukazují na zásadní rozdíly v jejich výši mezi zvolenými dvěma kraji. Následně též poukazují na vyšší podíl obcí bez výdajů na kulturu u Středočeského kraje, a to v kategoriích nejmenších velikostí obcí. Tyto výsledky z první a druhé etapy analýzy jsou pak potvrzeny i metodami inferenčního modelování. Výsledky modelů dosažených logistickou a kvantilovou regresí ve třetí etapě analýzy naznačují statisticky významný rozdíl mezi kraji. Ve sledovaném období dochází oproti roku 2018 ke statisticky významnému poklesu hodnot výdajů v obou krajích na různých úrovních výdajů (dolní kvartil, medián a horní kvartil) v pandemickém období, především v roce 2020. Navíc data naznačují i statisticky významný vliv počtu obyvatel na výši výdajů na obyvatele. Konečně výsledky logistické regrese ukazují na statisticky významný interakční efekt kraje a počtu obyvatel obce při analýze šance, že obec vydá na kulturu nenulový výdaj, což opět potvrzuje závěry analýzy dat pomocí metod popisné statistiky – frekvenční tabulky.

Při podrobném rozboru výsledků pak střední hodnoty výdajů obcí na kulturu ve sledovaném období ukazují Graf 1 za Středočeský kraj a Graf 2 za Zlínský kraj. Při srovnání obou krajů vidíme, že Zlínský kraj výrazně převyšuje hodnotu výdajů na kulturu přepočtenou na obyvatele v celém sledovaném období, ať již z hlediska hodnoty mediánu (průměrně čtyřnásobně vyšší) nebo aritmetického průměru (průměrně dvou – až čtyřnásobně vyšší), čímž data ukazují na platnost první výzkumné hypotézy. Rozdíly však existují v trajektorii vývoje za užití rozdílných středních hodnot. Hodnoty mediánu ukazují u obou krajů na pokles výdajů v pandemickém období, následovaný nárůstem v postpandemickém období, kdy u Zlínského kraje je hodnota

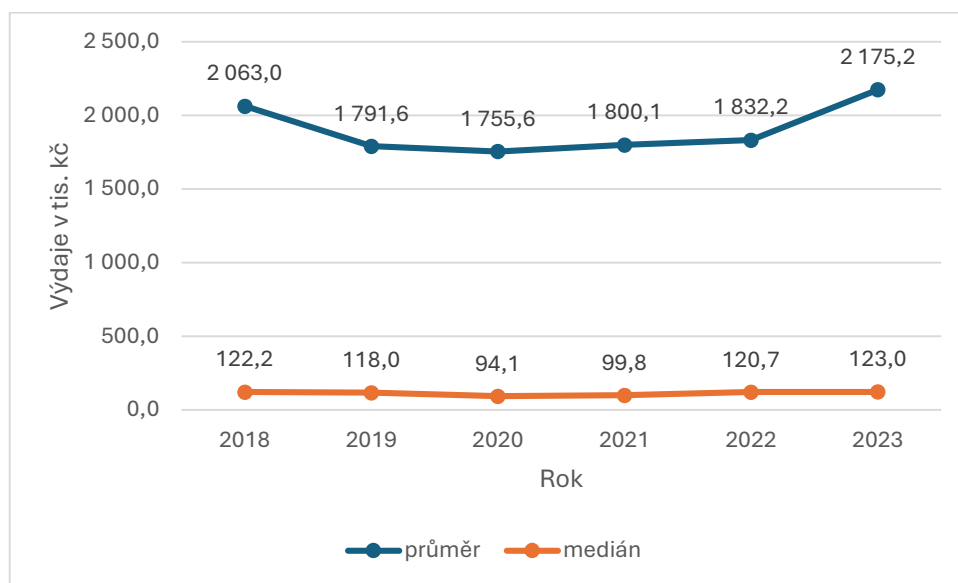
mediánu vyšší na konci období než na jeho začátku a nárůst výdajů výrazně započal již v roce 2022 po ukončení pandemických opatření, což může souviset s obnovením tradičních kulturních akcí vázaných na folklor. Opačně u Středočeského kraje v postpandemickém období dochází k postupnému nárůstu o 3 tis. Kč ročně. Hodnoty aritmetického průměru tuto skutečnost u Zlínského kraje potvrzují, avšak s výrazným poklesem v roce 2019 a růstem v roce 2023. V případě Středočeského kraje pozorujeme u hodnot aritmetického průměru pokles v pandemickém období, s následným nárůstem v postpandemickém období, kdy v posledním sledovaném roce postpandemického období dosáhl průměr nižší hodnoty než u prvního roku v období pandemickém, tj. roku 2020. Rozpětí hodnot aritmetického průměru u obou krajů tak podporuje tvrzení, že tato střední hodnota je náchylná na odlehlé hodnoty.

Graf 1: Medián a průměr výdajů obcí na kulturu ve Středočeském kraji v letech 2018-2023

Zdroj: vlastní zpracování na základě MF ČR, 2025

Graf 2: Medián a průměr výdajů obcí na kulturu ve Zlínském kraji v letech 2018-2023

Zdroj: vlastní zpracování na základě MF ČR, 2025

Přehled počtu a podílu obcí bez identifikovaných veřejných výdajů na kulturu ze strany municipalit v celém sledovaném období let 2018-2023 představuje Tabulka 1. Ta ukazuje zásadní rozdíly mezi Středočeským a Zlínským krajem. Zatímco ve Zlínském kraji byla odhalena pouze jedna obec bez vykázaní výdajů na kulturu, ve Středočeském kraji jich bylo prokázáno 104, což činí 9,1 % všech obcí tohoto kraje. Tabulka 1 též poukazuje na stav, že obce bez výdajů jsou soustředěny v populačně nejnižších velikostních skupinách obcí. Překvapivým zjištěním je však příslušnost tří obcí ve velikostní kategorii 1000-1999 obyvatel na území Středočeského kraje. Naopak podíly obcí bez výdajů v hodnotě 22,1 % a 10,9 % na celkovém počtu obcí u velikostních skupin obcí do 199 a 200-499 obyvatel na území Středočeského kraje podporují závěry Getzner (2022) o omezených možnostech populačně nejmenších obcí realizovat veřejné výdaje na kulturu. Tímto lze usuzovat na nepřímo úměrnou korelaci, kdy se zvyšujícím se počtem obyvatel klesá podíl obcí bez veřejných výdajů na kulturu, což potvrzuje druhou výzkumnou hypotézu. Avšak Tabulka 1 ukazuje i na zcela zásadní převahu obcí bez výdajů na území Středočeského kraje. Vysvětlení tohoto jevu nabízí koncept zakořeněného kulturního kapitálu (Bourdieu, 1986; Thorsby, 1999), zde indikovaný příslušností naprosté většiny území Zlínského kraje do etnograficky uznávaných regionů Hané, Slovácka a Valaška. Výsledky v tabulce 1 tak naznačují, že jejich interpretace je možná pomocí interakce faktorů populační velikosti a příslušnosti k národopisné oblasti.

Tabulka 1: Počet obcí bez výdajů na kulturu v rozdělení podle velikostních skupin obcí na území Středočeského a Zlínského kraje v letech 2018-2023

KRAJ	VELIKOSTNÍ SKUPINA OBCÍ	POČET OBCÍ BEZ VÝDAJŮ	PODÍL OBCÍ BEZ VÝDAJŮ NA POČTU OBCÍ VE VELIKOSTNÍ SKUPINĚ V %
Středočeský	≤199	49	22,1
	200-499	41	10,9
	500-999	11	3,9
	1 000-1 999	3	2,0
	Celkem	104	9,1
Zlínský	≤199	1	5,6
	Celkem	1	0,3

Zdroj: vlastní zpracování na základě MF ČR, 2025

Výsledky logistické regrese (Tabulka 2) ukazují, že výchozí situace, tj. typická obec se středním počtem obyvatel ve Zlínském kraji v roce 2018, vykazuje velmi vysokou pravděpodobnost, že bude mít nenulové výdaje na kulturu. Obce ve Středočeském kraji však mají přibližně dvanáctkrát menší šanci vydat veřejné prostředky na kulturu než obce ve Zlínském kraji, což je vysoce průkazný výsledek potvrzující hypotézu SH1. Populační velikost obce rovněž hraje zásadní roli, kdy každé zdvojnásobení počtu obyvatel zvyšuje pravděpodobnost výdajů přibližně 4,8krát, což podporuje hypotézu SH4. Pokud jde o časový vývoj, v letech 2019, 2020 a 2023 byla šance obcí na výdaje mírně nižší než v roce 2018, ale rozdíl nebyl statisticky významný. Naopak v letech 2021 a 2022 byla tato šance průkazně nižší, což částečně potvrzuje hypotézu SH3 o vlivu pandemie COVID-19 na pokles kulturních výdajů. Důležitým zjištěním je také interakční efekt, který ukazuje, že ve Středočeském kraji je vliv populační velikosti obce na pravděpodobnost výdajů slabší než ve Zlínském kraji. Tedy, i populačně větší obce ve Středočeském kraji mají nižší pravděpodobnost výskytu výdajů na kulturu než obce s podobným počtem obyvatel ve Zlínském kraji.

Tabulka 2: Odhady šancí obcí na nenulové výdaje na kulturu (logistická regrese, Zlínský a Středočeský kraj, 2018–2023)

PARAMETR	POMĚR ŠANCÍ	DOLNÍ MEZ 95% INTERVALU SPOLEHLIVOSTI	HORNÍ MEZ 95% INTERVALU SPOLEHLIVOSTI
Konstanta modelu	87,8	59,5	155,0
Kraj	0,084	0,048	0,123
Ln počtu obyvatel*	4,78	2,96	8,15
Rok 2019	0,840	0,680	1,05
Rok 2020	0,814	0,651	1,02
Rok 2021	0,789	0,629	1,00
Rok 2022	0,756	0,606	0,942
Rok 2023	0,804	0,642	1,02
Kraj×Ln počtu obyvatel*	0,585	0,343	0,942

Zdroj: vlastní zpracování na základě MF ČR a ČSÚ, 2025

Vysvětlivka: *Ln počtu obyvatel = přirozený logaritmus počtu obyvatel, centrováný na medián

Výsledky kvantilové regrese (Tabulka 3) ukazují rozdíly v úrovni výdajů na kulturu mezi obcemi obou krajů na dolním kvartilu, mediánu a horním kvartilu rozdělení.

Na dolním kvartilu ($\tau = 0,25$), tedy u obcí s nižšími výdaji, činí odhadovaná výše výdajů v typické obci Zlínského kraje v roce 2018 přibližně 67 Kč na obyvatele. Obce ve Středočeském kraji vydávají na této hladině zhruba o 43 % méně (koeficient 0,572), což potvrzuje hypotézu SH2 o rozdílech mezi kraji. Velikost obce má zde výrazný vliv, kdy zdvojnásobení počtu obyvatel vede přibližně k 45% růstu výdajů (koeficient 1,45), což potvrzuje hypotézu SH4. Roky 2020 a 2021 ukazují mírný, statisticky průkazný pokles výdajů oproti roku 2018, v souladu s hypotézou SH3 o vlivu pandemie. Interakční efekt mezi krajem a velikostí obce je sice pozitivní (1,08), ale není statisticky významný, což znamená, že vliv velikosti obce na výdaje je obdobný v obou krajích. V případě mediánu ($\tau = 0,50$), tedy u střední hodnoty rozdělení, dosahují výdaje ve Zlínském kraji zhruba 163 Kč na obyvatele. Obce ve Středočeském kraji vydávají asi o 32 % méně (koeficient 0,679), což opět potvrzuje hypotézu SH2. Efekt velikosti obce zůstává silný, kdy zdvojnásobení počtu obyvatel zvyšuje medián výdajů přibližně o 57 % (koeficient 1,57). Pandemické období se v mediánu výdajů výrazně projevilo zejména v roce 2020 (pokles o 27 %) a částečně i v roce 2021, což potvrzuje hypotézu SH3. V letech 2019, 2022 a 2023 rozdíly oproti roku 2018 nejsou statisticky významné. Interakce mezi krajem a velikostí obce je i zde nevýznamná, což znamená, že vztah mezi velikostí obce a výdaji je v obou krajích podobný. U horního kvartilu ($\tau = 0,75$), tedy u obcí s nejvyššími výdaji, činí odhadovaná výše výdajů v typické obci Zlínského kraje přibližně 384 Kč na obyvatele. Rozdíl mezi kraji se zde výrazně zmenšuje, kdy obce ve Středočeském kraji vydávají jen o 16 % méně (koeficient 0,836) oproti obcím Zlínského kraje. Tímto výsledkem se potvrzuje hypotéza SH5, která předpokládala, že rozdíl mezi kraji je menší u obcí s vyššími výdaji. Efekt velikosti obce je opět významný (1,42), i když o něco slabší než v případě mediánu, což podporuje hypotézu SH4. Pandemie COVID-19 se odrazila poklesem výdajů v roce 2020 (o 28 %) a 2021 (o 20 %), zatímco roky 2022 a 2023 nevykazují významné rozdíly vůči roku 2018. Interakce kraje a populační velikost obce není průkazná, tedy i v horním kvartilu má velikost obce podobný efekt v obou krajích.

Tabulka 3: Odhady výše výdajů obcí na kulturu na obyvatele
(kvantilová regrese, Zlínský a Středočeský kraj, 2018–2023)

PARAMETR	ODHAD (KOEFIČIENT)	DOLNÍ MEZ 95% INTERVALU SPOLEHLIVOSTI	HORNÍ MEZ 95% INTERVALU SPOLEHLIVOSTI
DOLNÍ KVARTIL ($\tau = 0,25$)			
Konstanta modelu	67,2	58,6	78,4
Kraj	0,572	0,515	0,639
Ln počtu obyvatel*	1,45	1,30	1,58
Rok 2019	1,05	0,896	1,19
Rok 2020	0,851	0,733	0,959
Rok 2021	0,872	0,741	1,02
Rok 2022	0,949	0,813	1,09
Rok 2023	0,938	0,797	1,07
Kraj×Ln počtu obyvatel*	1,08	0,983	1,24
MEDIÁN ($\tau = 0,50$)			
Konstanta modelu	163,0	146,0	186,0
Kraj	0,679	0,620	0,737
Ln počtu obyvatel	1,57	1,46	1,66
Rok 2019	0,914	0,803	1,03
Rok 2020	0,726	0,643	0,836
Rok 2021	0,825	0,716	0,956
Rok 2022	0,916	0,787	1,05
Rok 2023	0,908	0,788	1,07
Kraj×Ln počtu obyvatel*	1,02	0,952	1,10
HORNÍ KVARTIL ($\tau = 0,75$)			
Konstanta modelu	384,0	343,0	437,0
Kraj	0,836	0,755	0,928
Ln počtu obyvatel*	1,42	1,34	1,48
Rok 2019	0,941	0,806	1,09
Rok 2020	0,719	0,625	0,816
Rok 2021	0,802	0,688	0,926
Rok 2022	0,898	0,775	1,02
Rok 2023	0,989	0,847	1,13
Kraj×Ln počtu obyvatel*	0,995	0,944	1,06

Zdroj: vlastní zpracování na základě MF ČR a ČSÚ, 2025

Vysvětlivka *Ln počtu obyvatel = přirozený logaritmus počtu obyvatel, centrováný na medián

Sumarizací výsledků modelování pomocí kvantilové regrese dospíváme k závěru, že tato jednoznačně potvrdila hypotézu SH2, že výdaje na kulturu jsou ve Zlínském kraji vyšší než ve Středočeském, a to na všech sledovaných kvantilech. Hypotéza SH4 o vlivu velikosti obce byla rovněž potvrzena, kdy populačně větší obce mají systémově vyšší výdaje na obyvatele než obce malé. Hypotéza SH3 o vlivu pandemie se potvrdila zejména v roce 2020 (a částečně 2021), kdy došlo ke statisticky významnému poklesu výdajů napříč kvantily. Hypotéza SH5 byla potvrzena na horním kvartilu, kde se rozdíl mezi kraji zmenšuje.

Závěr

Výsledky studie ukazují na rozdílnost výdajů na kulturu obcí ve vybraných krajích a společný vliv vnějšího disruptivního faktoru, ovlivňujícího jejich kulturní dění v podobě pandemie COVID-19.

Práce z pohledu kulturní ekonomiky představila nový způsob analýzy veřejných výdajů na kulturu ze strany obcí. Studie poukázala na oprávněné využití inferenčních statistických metod analýzy krátkých časových řad, zejména prostřednictvím kvantilové regrese, vhodných například pro analýzu různých úrovní výdajů během volebních období do obecních zastupitelstev. V podmínkách vybraných krajů příspěvek vyzdvihl vliv zakořeněného kulturního kapitálu, počtu obyvatel obcí, včetně jejich interakčního efektu při ochotě obcí vydat na kulturu nenulovou výši výdajů z pohledu prokázání jeho statisticky významného efektu. Výsledky výzkumu tak z pohledu kulturní ekonomiky ukazují na skutečnost, že zakořeněný kulturní kapitál a velikost obce sehrávají významnou roli pro konkurenceschopnost výše výdajů na kulturu v rozpočtech obcí oproti využití těchto prostředků v jiných kapitolách rozpočtu. Z tohoto pohledu studie zároveň přispívá k diskusi, zda značný počet obcí s populací nižší než 200 obyvatel na území Česka je efektivní pro zajištění alespoň části kulturních potřeb jejich občanů z rozpočtů těchto samospráv. Příspěvek představil i dosud opomíjený stav omezených možností efektivně odhalit pravé nulové hodnoty výdajů na kulturu ze strany obcí od těch latentních, což zásadním způsobem limituje krajské orgány samospráv i orgány státní správy – Ministerstvo kultury a Ministerstvo financí ČR – od odpovědných rozhodnutí založených na datech.

Představená studie se omezila na srovnání dvou záměrně vybraných krajů s příslušností a bez příslušnosti k uznaným etnografickým regionům tak, aby různými metodami výzkumu ukázala, zda zakořeněný kulturní kapitál ovlivňuje trendy výdajů na kulturu ze strany obcí. Omezení na užití případové studie dvou krajů bylo realizováno vzhledem k rozsahu a přehlednosti této studie ve vztahu k použitému ekonometrickému modelování a důrazu na představení zvolených metod výzkumu vhodných pro kulturní mapování a analýzu kulturní ekonomiky obcí a krajů. I proto závěry této studie musí být přijímány s opatrností vůči zvoleným případům.

Z výzkumného hlediska práce naznačila jeden ze způsobů analýzy výdajů na kulturu v čase, který může být uplatněn nejen při kulturním mapování, ale i při analýze kulturní ekonomiky obcí na území krajů a dobrovolných sdružení obcí, včetně jejich srovnání s jinými územími při zpracování jejich strategických dokumentů a dotačních programů. Rozhodně však ukazuje na oprávněnost užití neagregovaných údajů na úrovni obcí jako vstupních hodnot po následnou regionální analýzu hierarchicky vyšších prostorových úrovní a omezenou schopnost užití aritmetického průměru jako středové hodnoty při analýze agregovaných dat, kde by měl být používán medián. Praktický přínos práce spatřuje v doporučení krajským a obecním samosprávám a orgánům státní správy – Ministerstvu kultury a Ministerstvu financí ČR, aby realizovaly doporučení a opatření pro řádné vykazování výdajů na kulturu ze strany obcí, a to z důvodu odpovídající přípravy a implementace strategických dokumentů a dotačních programů, a kontroly využití veřejných prostředků. Na úrovni krajských samospráv a dobrovolných svazků obcí mohou být výsledky této studie využity k další analýze současného stavu kultury v obcích dlouhodobě nevykazujících žádné výdaje na kulturu, a to i přesto, že rozhodnutí o těchto výdajích jsou výlučně v kompetenci obcí. Tudíž, je zde možné provést kulturní mapování z pohledu přítomnosti kulturní infrastruktury, kulturních aktérů, využití meziobecní spolupráce, spoléhání se na kulturní aktivity v sousedních obcích (free raiding), a dalších determinantů, jako např. demografická struktura či dojížděka za prací.

Výsledky výzkumu ukazují na potřebu dalšího prověření interakce vlivu populační velikosti obcí a zakořeněného kulturního kapitálu, případně i dalších proměnných spojených s lidským, kulturním a infrastrukturním kapitálem, včetně prověření prostorové autokorelace, a to jak za použití průřezových, spojených či panelových dat. Rovněž je zapotřebí zajistit širší výběrový soubor s využitím dalších krajů ČR k prokázání vlivu zakořeněného kulturního kapitálu v obcích na území krajů s a bez uznaných etnografických oblastí, viz např. Kraj Vysočina versus Liberecký kraj podle Broučka a Jeřábka (2007). Výzkum by si zasloužil i detailní analýzu rozdílů mezi jednotlivými obdobími či lety s využitím rozdílů v procentech, popřípadě srovnání výdajů předpandemického a postpandemického období, rozbor struktury výdajů, či kvalitativní výzkum příčin změn výdajů a případové studie vybraných obcí podle výše výdajů na kulturu na obyvatele.

Použité zdroje:

ASHTON, Daniel. Funding arts and culture: Everyday experiences and organisational portfolio precarity. *European Journal of Cultural Studies*. 2022, roč. 26, č. 3, s. 388–407. ISSN 1367-5494. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/13675494221118386>

BALTAGI, Badi H., Georges BRESSON a Alain PIROTTE. To Pool or Not to Pool? In: László MÁTYÁS a Patrick SEVESTRE (eds.). *The Econometrics of Panel Data*. Advanced Studies in Theoretical and Applied Econometrics, vol. 46. Berlin – Heidelberg: Springer, 2008, s. 517–546 [online]. Dostupné z: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-540-75892-1_16

BETZLER, Diana, Ellen LOOTS, Marek PROKŮPEK, Lénia MARQUES a Petja GRAFENAUER, 2021. COVID-19 and the arts and cultural sectors: Investigating countries' contextual factors and early policy measures. *International Journal of Cultural Policy*. 2021, roč. 27, č. 6, s. 796–814. ISSN 1028-6632. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/10286632.2020.1842383>

BROUČEK, Stanislav; JEŘÁBEK, Richard. *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1450-2.

BLAABÆK, Ea H. a Mads M. JÆGER. No substitute for the real thing? Physical and digital cultural participation in Denmark during the COVID-19 pandemic. *Acta Sociologica*. 2024, roč. 67, č. 1, s. 20–31. ISSN 0001-6993. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/00016993231203077>

BESTVINA BUKVIĆ, Ivana, Marija ŠAIN a Ivona MARŠIĆ. Alternative sources of funding in culture: Case of Eastern Croatia. *Ekonomski vjesnik/Econviews – Review of Contemporary Business, Entrepreneurship and Economic Issues*. 2018, roč. 31, č. 2, s. 427–440. ISSN 0353-359X. Dostupné z: <https://hrcak.srce.hr/ojs/index.php/ekonomski-vjesnik/article/view/7044>

BOURDIEU, Pierre. The forms of capital. In: RICHARDSON, John G., ed. *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Westport (CT): Greenwood Press, 1986, s. 241–258. ISBN 978-0-313-24279-4.

CUNHA BARROS, José Impacts, resilience, and creativity in cultural tourism and leisure in a time of pandemic: Presential and virtual visits to Lisbon museums. In: Pedro ANDRADE a Moisés de Lemos MARTINS, eds. *Handbook of Research on Urban Tourism, Viral Society,*

and the Impact of the COVID-19 Pandemic. Hershey, PA: IGI Global, 2022, s. 405–427. ISBN 978-1-6684-3370-6. Dostupné z: <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-3369-0.ch021>

ČESKO. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. *Usnesení Poslanecké sněmovny z 22. schůze ze dne 4. května 2022 k návrhu na ukončení stavu pandemické pohotovosti*. 2022a. 9. volební období. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=208510&pdf=1>

ČESKO. Zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2022b, částka 36, s. 10094–10188. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2022/65?zalozka=text>

ČESKO. Ministerstvo zdravotnictví. *Mimořádné opatření o ochraně dýchacích cest s účinností od 14. března 2022 do odvolání* [PDF]. Praha, 10. března 2022c, č. j. MZDR 8789/2022-1/MIN/KAN. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz>

ČESKO. Ministerstvo financí. Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2021, částka 186, s. 10094–10188. Dostupné z: <https://mfcz.cz/cs/kontrola-a-regulace/legislativa/legislativni-dokumenty/2021/vyhlaska-c-412-2021-sb-43882>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. [s. d.] [cit. 2025-04-28]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Spotřebitelské ceny – základní indexy (bazické indexy 2015 = 100) podle oddílů, skupin a tříd ECOICOP – měsíční data*. Kód: CEN083A. Praha: ČSÚ, 2025 [cit. 2025-03-24]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=CEN083A&skupId=2218&katalog=31779&&evo=v2504_!_CEN-SPO-BAZIC2015-ER_1&str=v514&kodjaz=203

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Velikostní skupiny obcí: dokumentace datové sady* [online]. Praha: ČSÚ, 2023 [cit. 2025-04-05]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/docs/107508/0c1df0d6-be2b-8e76-decc-bfad931946cd/340130-22dds.pdf?version=1.0>

ERMIDA, Raquel a Cristina PRATAS-CRUZEIRO. Artistic practices in lockdown: Resistance and collectivism during the Covid-19 pandemic in Portugal. *Arte, Individuo y Sociedad*. 2024, roč. 36, č. 4, s. 911–921. ISSN 1131-5598. Dostupné z: <https://doi.org/10.5209/aris.95446>

EUROPEAN COMMISSION: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, ECORYS, European Crowdfunding Network, IDEA Consult, DE VOLDERE, Isabelle a Klarita ZEZO, 2017. *Crowdfunding: reshaping the crowd's engagement in culture*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Dostupné z: <https://data.europa.eu/doi/10.2766/011282>

FIORILLO, Fabio, Stefania PROFETA a Michael SCARPATI. Little lies, sweet little lies: Motivations for municipal financial statement misclassification. *Kyklos*. 2025, roč. 78, č. 1, s. 64–88. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/kykl.12331>

FREES, Edward W., Xiaoli JIN a Xiao (Joyce) LIN. Actuarial applications of multivariate two-part regression models. *Annals of Actuarial Science*. 2013, roč. 7, č. 2, s. 258–287. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S1748499512000346>

GAŁĘCKA, Małgorzata a Katarzyna SMOLNY, 2017. Financing rules of the activity of cultural institutions in the context of economic efficiency. *Ekonomia i Prawo. Economics and Law*. 2017, roč. 16, č. 4, s. 387–399. ISSN 1898-2255. Dostupné z: <https://doi.org/10.12775/EiP.2017.027>

GETZNER, Michael. Socio-economic and spatial determinants of municipal cultural spending. *Journal of Cultural Economics*. 2022, roč. 46, č. 4, s. 699–722. ISSN 0885-2545. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s10824-021-09435-2>

GOTTHARDT, Karina Aylin, Katrin RAKOCZY, Miles TALLON, Matthias SEITZ a Ulrich FRICK, 2022. Can the arts cure pandemic hearts? Cultural activity during the COVID-19 pandemic and its consequences for psychological well-being. *Empirical Studies of the Arts*. 2022, roč. 41, č. 1, s. 3–30. ISSN 0276-2374. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/02762374221103989>

HARSELL, Dana Michael, 2013. My taxes paid for that?! Or why the past is prologue for public arts funding. *PS: Political Science a Politics*. 2013, roč. 46, č. 1, s. 74–80. ISSN 1049-0965. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S1049096512001266>

HASNI, M., M.S. AGUIR, M.Z. BABAI a Z. JEMAI. Spare parts demand forecasting: a review on bootstrapping methods. *International Journal of Production Research*. 2019, roč. 57, č. 15–16, s. 4791–4804. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/00207543.2018.1424375>

HENNINGSSEN, Erik a Sigrid RØYSENG. The moral economy of the cultural sector. *International Journal of Cultural Policy*. 2023, roč. 30, č. 2, s. 158–171. ISSN 1028-6632. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/10286632.2023.2183950>

HERAS, Antonio, Ignacio MORENO a José L. VILAR-ZANÓN. An application of two-stage quantile regression to insurance ratemaking. *Scandinavian Actuarial Journal*. 2018, roč. 2018, č. 9, s. 753–769. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/03461238.2018.1452786>

KĘDZIERSKA-SZCZEPANIAK, Angelika. Crowdfunding – innovative financing of cultural ventures by society. *Procedia Computer Science*. 2021, roč. 192, s. 4348–4357. ISSN 1877-0509. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.09.211>

KLAMER, Arjo, Anna MIGNOSA a Lyudmilla PETROVA. The relationship between public and private financing of culture in the EU. In: *14th International Conference of ACEI – The Association for Cultural Economics International*. Copenhagen, 2010. Dostupné z: https://www.academia.edu/18360102/The_relationship_between_public_and_private_financing_of_culture_in_the_EU

KOPAŃSKA, Agnieszka. Local governments' revenue and expenditure autonomy as a determinant of local public spending on culture. An analysis for Polish rural municipalities. *European Journal of Multidisciplinary Studies*. 2022, roč. 7, č. 2, s. 16–35. ISSN 2414-8385 (Online), 2414-8377 (Print).

KOSTAKIS, Ioannis a Sarantis LOLOS. Uncovering the impact of cultural heritage on economic growth: empirical evidence from Greek regions, 2000–2019. *The Annals of Regional Science*. 2024, roč. 73, s. 1209–1239. ISSN 0570-1864. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s00168-024-01280-3>

MANSFELDOVÁ, Zdenka a Radim PERLÍN. Dopady pandemie na poskytovatele veřejných kulturních služeb. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2022, roč. 25, č. 3, s. 9–17. ISSN 1212-0855. Dostupné z: <https://www.uur.cz/media/ih5ckh55/05-dopadypandemie.pdf>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Monitor Státní pokladny. [online]. [cit. 2025-03-22]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.gov.cz>

MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY. *Státní kulturní politika 2021–2025+* [online]. Praha: Ministerstvo kultury, 2021 [cit. 2025-04-20]. ISBN 978-80-87546-41-3. Dostupné z: <https://www.mk.gov.cz/statni-kulturni-politika-cs-69>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Mimořádné opatření – zákaz konání akcí nad 100 osob od 18 hodin dne 10. 3. 2020*. [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví, 2020 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: <https://mzd.gov.cz/mimoradne-opatreni-zakaz-konani-akci-nad-100-osob-od-18-hodin-dne-10-3-2020>

NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST ČR. Mozaika metodik a indikátorů udržitelného rozvoje. Výdaje na kulturu na osobu. [online]. [cit. 2025-04-30]. Dostupné z: <https://mozaika-ur.cz/cz/indikatory/vydaje-na-kulturu>

NEMEC, Juraj a David ŠPAČEK. The Covid-19 pandemic and local government finance: Czechia and Slovakia. *Journal of Public Budgeting, Accounting a Financial Management*. 2020, roč. 32, č. 5, s. 837–846. ISSN 1096-3367. Dostupné z: <https://doi.org/10.1108/JPBAFM-07-2020-0109>

NOVÁK, Jaroslav. *Analýza ekonomických dopadů Covid–19 na veřejné kulturní služby v ČR*. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2021. Dostupné z: <https://www.statistikakultury.cz/wp-content/uploads/2021/12/Analýza-ekonomickych-dopadu-Covid-19.pdf>

NOVÁK, Jaroslav. Jaký účet vystavila pandemie naší kultuře? *Statistika a My* [online]. 8. prosince 2023 [cit. 30. dubna 2025]. Dostupné z: <https://statistikaamy.csu.gov.cz/jaky-ucet-vystavila-pandemie-nasi-kulture>

OECD. *Culture shock: COVID-19 and the cultural and creative sectors*. OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19). Paris: OECD Publishing, 2020. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/08da9e0e-en>

OECD. *The Culture Fix: Creative People, Places and Industries*. Local Economic and Employment Development (LEED). Paris: OECD Publishing, 2022. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/991bb520-en>

OLEJNICZAK, Jarosław a Jan MAČÍ. Tax Revenues and External Shock. How Covid-19 Influenced Public Revenues in Poland and Czechia. In: MAČÍ, Jan, Petra MAREŠOVÁ, Krzysztof FIRLEJ a Ivan SOUKAL, eds. *Proceedings of the International Scientific*

Conference Hradec Economic Days 2021. Hradec Králové: University of Hradec Králové, 2021, s. 620–632. ISBN 978-80-7435-823-0. Dostupné z: <https://doi.org/10.36689/uhk/hed/2021-01-061>

PETROVÁ, Pavla. Cultural entrepreneurship illustrated on the non-profit arts sector in the Czech Republic. *Central European Business Review*. 2019, roč. 8, č. 2, s. 56–74. ISSN 1805-4854. Dostupné z: <https://doi.org/10.18267/j.cebr.209>

RAABOVÁ, Tereza, Lucie CHLUPATÁ, Adéla SVÍDOVÁ a Daniela ZARODŇANSKÁ, 2017. *Přehled financování kultury městem Brnem v letech 2012–2016: Analytický podklad pro Strategii kulturních a kreativních odvětví Brna*. Brno: Magistrát města Brna, 2017. <https://kultura.brno.cz/wp-content/uploads/2022/05/Prehled-financovani-kultury-mestem-Brnem-FINAL.pdf>

REX, Bethany a Peter CAMPBELL. The impact of austerity measures on local government funding for culture in England. *Cultural Trends*. 2021, roč. 31, č. 1, s. 23–46. ISSN 0954-8963. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09548963.2021.1915096>

SCHOLLEOVÁ, Hana a Dagmar ČÁMSKÁ. Financing of Czech culture contributory organizations. *Economics and Management*. 2012, roč. 17, č. 2, s. 487–492. ISSN 2029-9338 (online). Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.5755/j01.em.17.2.2171>

SRAKAR, Andrej, Marilena VECCO a Ákos TÓTH. The tale of the cuts and raises: Public budgets for culture in the European countries during the financial crisis. *Hacienda Pública Española / Review of Public Economics*. 2017, č. 221 (2), s. 83–109. ISSN 0210-1173. Dostupné z: https://www.ief.es/docs/destacados/publicaciones/revistas/hpe/221_Art4.pdf

STUKEL, Therese A., Eugene DEMIDENKO, James DYKES a Margaret R. KARAGAS. Two-stage methods for the analysis of pooled data. *Statistics in Medicine*. 2001, roč. 20, č. 14, s. 2115–2130. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/sim.852>

THROSBY, David. Cultural capital. *Journal of Cultural Economics*. 1999, roč. 23, s. 3–12. Dostupné z: <https://doi.org/10.1023/A:1007543313370>

VOJTÍŠKOVÁ, Kateřina a Radmila LORENCOVÁ. Public funding of culture in the Czech Republic since the fall of the Iron Curtain: Contemporary dilemmas. *International Journal of Cultural Policy*. 2014, roč. 21, č. 5, s. 529–553. ISSN 1028-6632. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/10286632.2014.931380>

WHEATLEY, Daniel a Craig BICKERTON. Valuing subjective well-being benefits from leisure activities: Informing post-Covid public funding of arts, culture and sport. *Annals of Leisure Research*. 2022, roč. 27, č. 2, s. 274–292. ISSN 1174-5398. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/11745398.2022.2099436>

Poděkování

Tento článek vznikl za podpory Ministerstva kultury ČR v rámci projektu DH23P03OVV064 – Mapování, management a financování místní kultury v kontextu její veřejné podpory a zachování nehmotného kulturního dědictví.